Gemeente Bergen op Zoom

DUURZAAMHEID ENERGIE & KLIMAAT

Richtinggevend
duurzaamheidskompas
2024-2030

Voorwoord

We zijn ons er meer dan ooit van bewust dat we voor grote uitdagingen staan op het gebied van Duurzaamheid, Klimaat en Energie. Ons gedrag beïnvloedt de toekomst van onze leefomgeving.

Het gaat daarbij om de “volhoudbaarheid” van onze samenleving. Samen leven, met elkaar en voor elkaar zorgen zodat we toekomst hebben.

We hebben al veel duurzame maatregelen genomen. Zo investeren we bijvoorbeeld in klimaat neutrale en circulaire infrastructuurprojecten, het gebruik van duurzame materialen, het opwekken van duurzame energie en bevorderen we biodiversiteit in onze leefomgeving. We willen stap voor stap werken, zodat iedereen het begrijpt en iedereen méé kan doen.

Met de Toekomst- en Omgevingsvisie zetten we onze koers voor de komende jaren in. Daarbij hebben we ‘richting’ nodig, zodat we allemaal en in alle acties steeds de juiste kant op werken. En dat vraagt om een kompas.

Ik ben trots op onze organisatie die dit kompas hierbij presenteert!

Hans Peter Verroen
Wethouder Duurzaamheid

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Uitdagingen en ontwikkelingen 3

Het duurzaamheidskompas **5**

Duurzaamheid, Energie & Klimaat (DEK) 5

1 CO2 reductie **7**

2 Klimaatadaptatie **14**

3 Circulaire Economie **18**

4 Biodiversiteit **22**

5 Veilig en gezond **24**

6 Sociaal **30**

Communicatie **34**

Afsluiting **35**

Bijlagen **1. OGSM-systematiek preview**

2. Interactieve brochure duurzaamheidskompas 1.0

CONCEPT

Inleiding

In 2021 werd door de Raad voor het Openbaar Bestuur bevestigd dat gemeenten vanuit het Klimaatakkoord[1] nieuwe of geïntensiveerde taken hebben uit te voeren. Hierdoor blijft het takenpakket van de gemeente groeien binnen de wereld van duurzaamheid, energie en klimaat.
Van de voormalig minister voor Klimaat en Energie, Rob Jetten, ontvingen wij eind 2022 het bericht omtrent aanvullende structurele uitvoeringsmiddelen om deze aanvullende capaciteit op te kunnen vullen. Dit betreft de tijdelijke regeling CDOKE: Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energie.

Deze tijdelijke regeling (CDOKE) is een subsidie die decentrale overheden ondersteunt bij het opbouwen van een interne organisatie voor het uitvoeren van klimaat- en energietaken. Met een totaalbudget van €1,04 miljard tot en met 2025, kunnen gemeenten en provincies bijvoorbeeld collega's aannemen of externe deskundigen inhuren. De CDOKE valt onder de Klimaatwet, die streeft naar klimaatneutraliteit in Nederland tegen 2050 en een vermindering van minimaal 55% van de CO2-uitstoot tegen 2030.

In het bestuursakkoord 2022-2026 Samen Bergen Verzetten staat de volgende ambitie geformuleerd: duurzaamheid wordt als integraal onderdeel gezien van het gemeentelijk beleid en door intensief samen te werken met inwoners, partners en leveranciers worden de duurzaamheidsdoelen bereikt. Een overkoepelende duurzaamheidsnotitie moet hiervan de samenhang laten zien.

Dit is het richtinggevende kompas:

Duurzaamheid Energie en Klimaat (DEK)

Het bestuursakkoord streeft naar een duurzame, groene en schone gemeente Bergen op Zoom in 2050. Om dat te bereiken zijn wij aan de slag met diverse transities of te wel veranderingen die daarvoor nodig zijn. Dit programma loopt van 2024 tot en met 2030, maar is dus onderdeel van een lange duurzame reis vol ambities tot 2050. Met deze aanpak vertalen wij onze ambitie voor 2050 per thema (CO2 reductie en energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, veilig en gezond en sociale duurzaamheid) in strategische doelen en operationele doelen voor de looptijd van dit programma.

Uitdagingen en ontwikkelingen

Er zijn nog steeds grote uitdagingen rondom de uitvoerbaarheid van de energietransitie, zoals door de krapte op de arbeidsmarkt, de steeds nijpendere netcongestie, de regels rondom natuur-inclusief isoleren (soortenbescherming) en de beschikbaarheid van materialen. Dit heeft ook effect op de omvang en inzet van uitvoeringsmiddelen.

[1] Link naar: Adviesrapport Van Parijs naar praktijk | Publicatie | Raad voor het Openbaar Bestuur (raadopenbaarbestuur.nl)

CONCEPT

Het aanbod van en de vraag naar elektriciteit nemen sneller toe dan de uitbreiding en versterking van de energie-infrastructuur. De problemen op de elektriciteitsnetten raken burgers en bedrijven. Inmiddels ondervinden wij in toenemende mate de gevolgen van deze netcongestie. Deze netcongestie problematiek vraagt om een stevige en gezamenlijke aanpak van overheden, netbeheerders en netgebruikers.

Uitbreiding van het lokale stroomnet is nodig om gebouwen te verduurzamen, het toenemend aantal zonnepanelen aan te sluiten en elektrische voertuigen op te laden. Hele wijken, buurten en dorpen moeten de komende jaren worden voorzien van nieuwe stroomkabels en transformatorhuisjes. Bij het realiseren van deze trafohuisjes stelt de netbeheerder vergaande eisen. Een goede, onderlinge samenwerking en een regierol voor de gemeente is noodzakelijk.

Daarnaast verwachten wij uitdagingen op meerdere gebieden die centraal benoemd worden in dit levend document. Denk hierbij aan het effect van het verlies van biodiversiteit en tekort aan water. Deze hebben wij zodanig (nog) niet in beeld en daarmee zijn de randvoorwaarden, zoals financiën, kennis en bedrijvigheid nog niet volledig uitgewerkt. Het is van cruciaal belang dat we deze uitdagingen nader onderzoeken en integreren in onze strategieën.

Het programma DEK gaat over wat wij kunnen beïnvloeden of waar de gemeente een wettelijke taak heeft binnen de huidige transities. Dat betekent dat we niet alles kunnen doen en met dit programma dus ook keuzes moeten maken. Betrouwbaarheid is hierin essentieel, dit betekent eerlijk en duidelijk communiceren over voortgang, uitdagingen en successen. Door middel van het opstellen van een communicatiestrategie zullen er onder andere (wijk)gerichte campagnes worden gestart.

Betrokkenheid van de samenleving, van alle generaties - ouderen, jongeren en kinderen - is nodig om de transitie naar een duurzame samenleving te versnellen. Een participatiecultuur is onmisbaar. Jongerenparticipatie en educatie bijvoorbeeld zorgt voor bewustwording bij en betrokkenheid vanuit de jongeren in de gemeente.

CONCEPT

Het duurzaamheidskompas

Duurzaamheid, Energie & Klimaat (DEK)

Zowel het programma, de organisatie als het team zijn in beweging en ontwikkelen zich. Dit betekent dat er op sommige onderdelen nog veel onzeker is terwijl op andere onderdelen wel al concrete doelstellingen liggen (o.a. Klimaatakkoord, Regionale Energiestrategie, warmtevisie).

Onder sturing van een programmamanager DEK wordt naast de inzet op programmaontwikkeling ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de bestaande opgaven en taken die voorliggen. Er is een team geformeerd welke proactief aan de slag gaat om o.a. te adviseren, kennis te delen, te faciliteren zowel intern als extern.
Hierbij wordt met name aangesloten op de geïdentificeerde taken uit het klimaatakkoord en de gespecificeerde inzet van de CDOKE middelen. Vanuit deze taken zijn verschillende overlegvormen opgetuigd om de interne afstemming en integraliteit te bewaken. Hieruit komen concrete opgaven voort, worden ontwikkelingen geprioriteerd, en gelijktijdig aan de programmaontwikkeling tot uitvoering gebracht. Het team kan hierbij rekenen op de nadrukkelijke en volledige betrokkenheid van het management en het bestuur.

Binnen de thema's liggen de verschillende grote maatschappelijke opgaven op het gebied van klimaat, milieu, natuur tot het sociale aspect van duurzaam handelen.
Vergelijkbaar met de overlap binnen de 3p's (people, planet, profit) is er binnen het thema duurzaamheid eenzelfde samenhang. De verschillende opgaven en thema's zijn dan wel onafhankelijk geïdentificeerd maar staan in werkelijkheid nooit echt op zichzelf.
Dit vormt samen het **duurzaamheidskompas Bergen op Zoom.** *Zie afbeelding 1.*

Binnen het programma wordt aan de hand van de internationale en nationale verplichtingen een doorvertaling gemaakt naar de lokale invulling. Om deze verschillende opgaven richting te geven en te borgen in de uitvoeringsorganisatie is dit duurzaamheidprogramma opgesteld. Binnen het allesomvattende gezichtsveld van duurzaamheid identificeren wij richtinggevende ambities en doelstellingen op thema's. Het kompas zal op het gebied van programma DEK uitgebreid richting geven aan 6 thema's:

1- CO2 reductie
2- Circulaire Economie
3- Klimaatadaptatie
4- Biodiversiteit
5- Gezond en veilig
6- Sociaal

Dit betekent, zonder biodiversiteit geen leven, zonder samenleving geen energietransitie en vice versa. In de ideale situatie zijn wij in staat om in het midden van het duurzaamheidskompas te handelen en keuzes te maken. Op deze wijze ontstaat altijd een integrale aanpak. Per thema worden voorbeelden van deze samenhang benoemd.

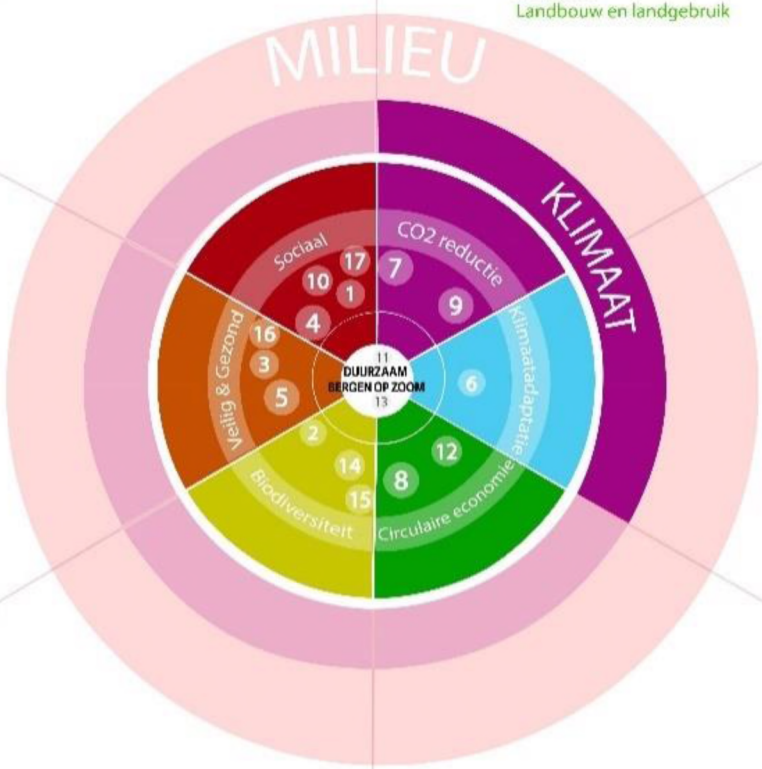
CONCEPT

Duurzaamheid bereikbaar voor iedereen

Energiecorporaties
Wijkuitvoeringsteams (aanpak energiearmoede)
Lokaal eigendom en sociale participatie
Gemeentebrede communicatie
Initiatieven mogelijk maken
Publiek energie/warmtebedrijf
Lokaal en samen
Voorbeeldfunctie

2030 - 55% CO2 reductie ten opzichte van 2017
2050 - Bergen op Zoom Klimaatneutraal

Sectortafels
Gebouwde omgeving
Industrie
Energie
Mobiliteit
Landbouw en landgebruik

Een gezonde, veilige leefomgeving voor mens en dier

Wettelijke taken Milieubeheer
Lucht en geurbeleid
Gezonde bodem
Water (water & bodem sturend)
Stikstof en natuurbescherming
(Externe) Veiligheid
Handhaving

2050 - Waterrobuust en klimaatbestendig

Bergse Adaptatatiestrategie
Klimaatadaptief bouwen en inrichten
Waterhuishouding
Maatlat groen en klimaatadaptief

2030 - Natuurdoelstellingen gehaald
2050 - Natuurpositief

Natuurinclusief bouwen en ontwikkelen
Conformeren aan opgaven en voorstellen vanuit de natuurdoelanalyse
Groenstructuurplan
Brabants Programma Landelijk Gebied
Bergen op Zoom Natuurpositief
Plan stedelijke vergroening (EU recht)

2050 - Bergen op Zoom 100% circulair

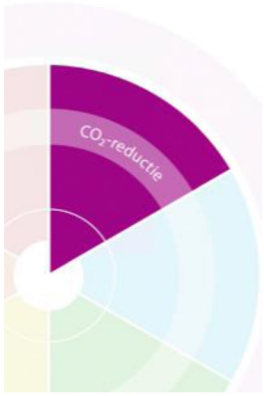
Grondstoffencentrum
Bio-grondstoffen
Materialenbank
Gemeentelijk depot
Afvalstoffenbeleid
Lokaal beleid Circulaire ecoonomie
Inkoop en aanbesteden (o.a. GWW)

Afbeelding 1. Het Duurzaamheidskompas Bergen op Zoom

1 CO2 reductie

Inleiding

Nederland heeft met het Klimaatakkoord, de Klimaatwet en het Klimaatplan (2021-2030) het startschot gegeven voor een verregaande verduurzaming van de samenleving en economie. De geformuleerde klimaatdoelstellingen zijn primair gericht op het tegengaan van verdere klimaatverandering en opwarming van de aarde. Om dit te realiseren is het noodzakelijk dat de hoeveelheid CO2 uitstoot drastisch wordt gereduceerd. Een belangrijke transitie opgaven zit in de energietransitie. De maatregelen en gemeentelijke taken op het gebied van CO2 reductie, ook wel klimaatmitigatie, vinden hun oorsprong in het klimaatakkoord. Binnen dit klimaatakkoord zijn voor verschillende sectoren afspraken gemaakt over de benodigde CO2 reductie om de klimaatdoelstellingen te kunnen behalen. Het betreft afspraken en onderliggende taken en maatregelen binnen de volgende sectoren: Gebouwde omgeving, Energie, Mobiliteit, Landbouw en Landgebruik en de Industrie.

CDOKE middelen - herijking kosten uitvoering klimaatakkoord
De gemeente Bergen op Zoom ontvangt een specifieke uitkering gericht op het uitbreiden van de ambtelijke capaciteit teneinde de taken en opgaven uit het klimaatakkoord te realiseren. Voor de jaren 2023 tot 2025 is deze vastgesteld op circa 1,2 miljoen euro per jaar. Eind 2023 en begin van 2024 heeft de ambtelijke organisatie actief deelgenomen aan de overleggen inzake de herijking van deze klimaatgelden gericht op CO2 reductie en de uitvoering van het klimaatakkoord vanaf 2026.

Ambitie

Wij willen de energietransitie stevig doorzetten. De energietransitie is de overstap van het gebruik van fossiele energie naar duurzame energie. Dat doen we door energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Ook de overstap naar aardgasvrij draagt hieraan bij. Wij zetten ons in voor het verminderen van energiearmoede. Daarnaast denken wij zowel in RES-verband als lokaal na over het energiesysteem van de toekomst, staan wij open voor innovaties en hebben oog voor de impact van de energietransitie op de stad.

1.1 Regionale Energie Strategie

Om de energietransitie mogelijk te maken wordt vanuit het Klimaatakkoord regionaal samengewerkt met de Regionale Energie Strategie (RES). RES is een belangrijk instrument voor steden en gemeenten die streven naar een duurzame toekomst. Eind 2023 zijn inhoudsopgaven vastgesteld van de Regionale Energie Strategie 2.0. Naast Warmte en Hernieuwbare elektriciteit krijgen nu ook onderwerpen als Groen gas, Waterstof, Opslag en Netcongestie een plek binnen deze Regionale Strategie van West Brabant.

Het energiesysteem van de toekomst vraagt om een andere benadering en nieuwe ontwerpprincipes waarin de energie ook vaak leidend is voor ruimtelijke ontwikkelingen en daarmee steeds vaker een RO vraagstuk wordt.

Ambitie

De gemeente heeft zich binnen het samenwerkingsverband van RES-West Brabant gecommitteerd aan een windopgaven van in totaal 72GWh. Een gedeelte van de opgaven focust zich op het opwaarderen van het bestaande windmolenpark aan de Bandijk (24GWh). Deze bijdrage is afgestemd op lokale kansen en kenmerken. Daarnaast wordt in de RES ook gekeken naar de verduurzaming van de warmtevoorziening, waarbij een uitbreiding van het regionale warmtenet wordt verkend.

Ook bestaat de ambitie om nieuwe windontwikkeling mogelijk te maken om nog eens circa 48 GWh aan windenergie op te wekken.

Doel

De bestaande windmolens in Bergen op Zoom bereiken over enkele jaren het einde van hun economische levensduur. De betreffende molens zijn binnen de RES opgaven gedefinieerd als repoweringsproject. Dit betekent dat de bestaande windmolens vervangen worden voor nieuwe molens. Het betreffende project is reeds jaren in ontwikkeling, maar de radardetectie vanuit defensie maakt dat het geen eenvoudige casus is. Onlangs heeft RWE bevestigd dat het na veelvoudig schuiven in de nieuwe opstelling een scenario heeft gevonden waarbij de molens positief scoren op de radar van de defensie. Momenteel start RWE de procedures op om vanuit dit scenario toe te werken naar een vergunning.

Bij het optimaal benutten van de bestaande netaansluiting van het windpark wordt ook gekeken naar de mogelijkheden om zon op dak op het bedrijventerrein van TNP versneld mogelijk te maken.

Aanpak

Vanuit de onderzoeken die zijn uitgevoerd binnen de gemeente ligt het kansrijke gebied voor een dergelijke ontwikkeling ten noorden van het beoogde hoofdspanningsstation in de Auvergnepolder noord, ook wel Glymespolder. Eind 2023 heeft een initiatiefnemer zich gemeld voor een mogelijke nieuwe windontwikkeling in dit gebied. Zodra een marktpartij een initiatief kenbaar maakt, zal dit ambtelijk beoordeeld worden en voor besluitvorming voorgelegd worden aan het bestuur. Ambtelijk wordt het proces bijgewoond en worden de ontwikkelingen afgestemd met de buurgemeenten en besproken binnen de RES samenwerking.

Begin 2024 heeft een bestuurlijk overleg plaats gevonden tussen Steenbergen, Tholen en Bergen op Zoom. Op basis van dit overleg is afgesproken dat binnen het samenwerkingsverband en de afspraken uit de RES zal worden gezocht naar consensus over de invulling van zoekgebieden binnen de RES 1.0 alvorens er door het college besluiten worden genomen over de definitieve locatiekeuzes.

CONCEPT

1.2 CO2 Nulmeting

Een CO2-footprint nulmeting is een essentiële stap om de impact van de gemeente Bergen op Zoom op het klimaat te beoordelen. In opdracht van de gemeenteraad zal een nulmeting opgesteld worden van de CO2 uitstoot van de gemeentelijke organisatie.

Ambitie

De rapportage zal voor deze eerste nulmeting richten op de jaren 2017 (referentiejaar) en 2023. Het jaar 2017 vervangt het jaar 1990. Enerzijds omdat er voor 1990 gewoonweg geen data beschikbaar is en anderzijds omdat het CBS heeft aangetoond dat de uitstoot in 2017 goed vergelijkbaar is met het jaar 1990.

Doel

Door het uitvoeren van de nulmeting worden de CO2-emissies in kaart gebracht en is duidelijk welke processen en onderdelen de grootste CO2-uitstoot hebben. Doel is om aan de hand van de CO2 nulmeting prioriteiten te stellen en gerichte acties te ondernemen om klimaatneutraal te worden en meetbaar/inzichtelijk te hebben waar de Gemeente Bergen op Zoom staat.

Aanpak

Wij dienen te beschikken over een eerste inzicht CO2-uitstoot van de interne organisatie en gemeente als geheel. Hiervoor schakelen wij een externe partij in om onderzoek uit te voeren en het in beeld brengen van de uitstoot en administratie rondom de bronnen.

1.3 Gebouwde omgeving, maatschappelijk vastgoed

De maatschappelijke vastgoed portefeuille is een belangrijke pijler binnen de gebouwde omgeving en kan ook een significante bijdrage leveren aan de klimaatdoelstellingen. Het verduurzamen van het vastgoed is ook een morele plicht als overheidsorgaan.
Duurzaamheid wordt in de woningbouwopgave breed opgevat en heeft betrekking op de CO2-impact van gebruikte materialen, klimaat-adaptiviteit, circulair gebruik van grondstoffen en natuurinclusief bouwen. Daarnaast besteden we aandacht aan een gezond binnenmilieu in woningen. Een duurzame materialentransitie is ook van belang met het oog op een mogelijke schaarste aan bouwgrondstoffen in de nabije toekomst.

Ambitie

Om dit proactief te stimuleren wordt er momenteel bij verschillende iconische gebouwen gewerkt aan maatwerk adviesrapportages voor verduurzaming en wordt gekeken naar uitbreiding van formatie gericht op het adviseren over en het aantrekken van nieuwe financieringsstromen.

CONCEPT

Doel

Door verduurzaming van de gebouwde omgeving wil de Gemeente Bergen op Zoom zich profileren als duurzaamheidsvoorbeeld. Het biedt kansen om de levenskwaliteit, gebruikerservaring te verbeteren en gezondheid van stakeholders en inwoners te verbeteren.

Aanpak

Wij ontwikkelen een routekaart naar een duurzame, gezonde en toekomstbestendige vastgoedportefeuille en voeren deze uit. Naast het gemeentelijk vastgoed stimuleert en adviseert de gemeente ook proactief bij het verduurzamen van andere relevante maatschappelijke gebouwen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verenigingen, scholen maar ook geprivatiseerd vastgoed zoals theaters en poppodia.

1.4 Verduurzaming bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen vervullen een belangrijke rol in het energiesysteem van de toekomst. De mogelijkheden om duurzame energie op te wekken en op te slaan maar ook de uitwisseling van restwarmte kan fungeren als een belangrijke aanjager binnen de energietransitie en het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Behalve de energietransitie liggen er op de bedrijventerreinen nog meer koppelkansen op het gebied van verduurzaming. Denk dan bijvoorbeeld aan de mogelijkheden van klimaatadaptatie, vergroening (biodiversteit), circulaire economie en kansen voor de aansluiting aan de landelijke waterstof infrastructuur.

Ambitie

In samenwerking met de provincie wordt op het bedrijventerrein van TNP (Theodorushaven-Noordland-De Poort) gewerkt aan het project Grote Oogst. Dit project richt zich op de grootschalige verduurzaming van het terrein op verschillende aspecten. Momenteel wordt daar nadrukkelijk onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een Energyhub en de onderlinge uitwisseling van energie (elektriciteit en warmte).

Inmiddels krijgen de haalbaarheidsonderzoeken en kansen voor circulariteit, en klimaatadaptie op het terrein steeds meer vorm en inhoud.

Doel

Stimuleren en zorgdragen voor een gezonde werk en leefomgeving, welke de negatieve effecten van klimaatverandering tegengaat. Hierbij neemt ook het bedrijfsleven een verantwoordelijkheid en de Gemeente Bergen op Zoom voor de openbare ruimte.

Aanpak

Middels kennissessies en advies zetten wij breed in om positieve gedragsveranderingen te stimuleren en aan te wakkeren. Naast het organiseren van kennis en netwerkbijeenkomsten zoekt de gemeente ook actief de samenwerking met partijen die duurzaam ondernemen stimuleren (zoals bijvoorbeeld Stichting de Groene Pluim).

CONCEPT

In navolging op de ontwikkelingen binnen het project Grote Oogst[2] wordt gekeken naar de ontwikkelingen op andere bedrijventerreinen in de gemeente. Zo wordt er momenteel (nationaal) gewerkt door de VNO-NCW aan energieprofielen van de verschillende bedrijventerreinen waar inzicht wordt gegeven in de verduurzamingsmogelijkheden en efficiënte vormgeving van het energiesysteem, en wordt er op het bedrijventerrein van Lage Meren Meilust gewerkt aan het 'Werklandschap van de toekomst'.

Waar mogelijk stelt de gemeente ook relevante adviesvragen op de behoefte en vraag van ondernemers. Zo wordt er bijvoorbeeld middels de onderwijsmodules van de Avans Hogeschool in Den Bosch samen onderzoek gedaan naar de verduurzaming van onze bedrijventerreinen (geïnspireerd op Grote Oogst) maar wordt ook gekeken binnen de wijkaanpakken. Dit laatste expliciet naar de meerwaarde en relatie van bedrijventerreinen binnen de verduurzamingsstrategie van wijken en buurten.

1.5 Van het aardgas af

In 2050 moet de CO2-uitstoot met 95% verminderd zijn. Ieder land heeft daar zijn eigen doelen aan gekoppeld. Dit vraagt om ingrijpende veranderingen in allerlei sectoren: industrie, land- bouw, mobiliteit, de productie van elektriciteit en de wijze waarop we gebouwen verwarmen.
Over dit laatste thema gaat de warmtetransitie voor de woningen in de gemeente Bergen op Zoom.

Ambitie

De gemeente Bergen op Zoom gaat van het aardgas af. We onderzoeken hoe we deze warmte transitie kunnen realiseren samen met de inwoners. Het Nederlandse nationale klimaatakkoord is vastgesteld op 28 juni 2019. Hierin zijn diverse doelen vastgesteld. CO2-uitstoot:
2030: 49% minder CO2 uitstoot dan in 1990
2050: 95% minder CO2 uitstoot dan in 1990

Woningen aardgasvrij:
2030: 1,5 miljoen woningen aardgasvrij (ca. 20% van in totaal 7,5 miljoen)
2050: alle woningen aardgasvrij

Er is afgesproken om uiterlijk in 2050 afscheid te nemen van fossiele brandstoffen en dus ook van het gebruik van aardgas voor koken, verwarming en warm water. In het klimaatakkoord is bepaald dat elke gemeente uiterlijk in 2021 een plan maakt voor de overstap van aardgas op andere, duurzame warmtebronnen.

Op 10 oktober 2022 is de warmte transitievisie aardgasvrij Bergen op Zoom vastgesteld. In de verkenningswijken tevens elektrificatie als opties wordt onderzocht.

[2] Link naar: Aanpak Grote Oogst (brabant.nl)

CONCEPT

Doel

In de TVW zijn de nationale doelen vertaald naar gemeentelijke doelen. Deze doelen zijn:
2030: 6000 bestaande woningen aardgasvrij (ca. 20%)
2050: alle woningen aardgasvrij

Aanpak

De Transitievisie Warmte (TVW)[3] heeft tot doel om de stappen naar een aardgasvrije gemeente in 2050 uit te stippelen. In de TVW zijn vier verkenningswijken geselecteerd. Voor deze wijken wordt onderzocht op welke wijze van het aardgas kunnen.

Vanuit de open data van de netbeheerders kunnen we achterhalen hoeveel gasaansluitingen en hoeveel gasverbruik is in de gemeente. Op basis daarvan kunnen monitoring opzetten. Aan deze monitoring wordt gewerkt. De data die we kunnen monitoren zijn, aardgasverbruik per postcode en aantal aardgasaansluitingen per postcode en totale gemeente.

Strategieën	Maatregelen (meetbaar)	Acties
In kaart brengen welke warmteoplossingen mogelijk zijn.	Per warmteoplossing in kaart brengen: • of het beschikbaar is; • wat de technische consequenties zijn; • wat het kost en of het haalbaar is.	• Deskreseach • Stakeholders consulten
In kaart brengen welke verduurzaming noodzakelijk is.	Onderzoeken welke woningen • al aardgasvrij zijn; • al aardgasvrij-ready zijn; • in welke maten nog verduurzaamd moeten worden	• Deskreseach • Bewoners benaderen • SMP-regelen
Participatie- / communicatie- campagne voeren	Zorgen dat een representatieve groep in de wijk wordt gesproken / gehoord en dat hun wensen / behoeften gedocumenteerd worden.	• Deskreseach • Communicatie toegespitst op bewoners- profielen Inloopavonden, social media, brieven, etc.
Collectief verhaal van de wijk vormen (overkoepelen-de strategie)	Zorgen dat een representatieve groep in de wijk wordt gesproken / gehoord	• Wijk uitvoeringplan opstellen

[3] Link naar: Warmtevisie | Gemeente Bergen op Zoom

CONCEPT

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:

Sociaal

- Participatie en communicatie draagt zorg dat iedereen in de gemeente mee kan in de warmtetransitie.

Veilig & gezond

- We moeten een gezond binnenklimaat en geluidsoverlast door installaties niet vergeten in het aardgasvrij maken van woningen.

Biodiversiteit

- Bij de verduurzaming moeten we rekening houden met natuurvriendelijk isoleren.

Overige opgave woningbouwversnelling:

- De relatie tussen de CO2-reductie en de woningbouw is een belangrijk en complex thema. Het versnellen van de woningbouwopgave moet daarom hand in hand gaan met duurzaam bouwen om de CO2-uitstoot te verminderen. Dit vraagt om innovatieve oplossingen en samenwerking tussen verschillende stakeholders.

CONCEPT

2 Klimaatadaptatie

Inleiding

Het klimaat verandert. De zeespiegel stijgt en de weersomstandigheden worden extremer, wat leidt tot materiële, economische en volksgezondheidsschade. Ook in Bergen op Zoom is deze impact merkbaar, met wateroverlast, hitte en droogte en verminderde waterkwaliteit. Klimaatadaptatie, als aanpassing aan de verandering van het klimaat, is daarom urgent en noodzakelijk.

Tijdens de VN-klimaatconferentie in Parijs (2015) is adaptatie erkend als cruciaal naast mitigatie. Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (2018)[4] stelt dat ook wij vanaf 2020 klimaatbestendig moeten handelen, met als doel: een klimaatbestendig en water robuust Nederland in 2050. Het plan omvat zeven ambities, waaronder kwetsbaarheid in beeld brengen, risicodialogen voeren, en een uitvoeringsagenda opstellen.

Sinds enkele decennia is er in het zuidwestelijke gedeelte van Nederland sprake van samenwerking door diverse overheidslagen rondom de aanpak van water. Met de aanpak rondom klimaatverandering is het werken aan klimaatadaptatie bij deze regionale samenwerking in Water- en Klimaatkring West-Brabant en Gebiedsoverleg Zuidwestelijke Delta tevens regionaal opgepakt, waarbij Bergen op Zoom en de andere aangesloten gemeenten profiteren van gedeelde kennis en middelen.

Ambitie

Brabantse Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA).In het Natura2000-gebied Brabantse Wal is hydrologisch herstel nodig om de natuur te kunnen laten herstellen. Daarnaast moet er rekening gehouden worden met meer belangen en met de gebruikers van het gebied. Het perspectief voor de boeren speelt een grote rol, maar ook thema's als stikstofdepositie, verstedelijking, energietransitie en recreatie zijn belangrijk.

Ondanks klimaatverandering en de weersomstandigheden die daaruit voortvloeien, blijft de gemeente een leefbare plek om te wonen, werken en verblijven. Voor 2050 een klimaatbestendig en water robuust Bergen op Zoom. Om deze ambitie te behalen zijn vijf doelen geformuleerd:

- Langdurige droogte leidt niet tot structurele schade aan bebouwing, funderingen, wegen, natuur, landbouw, water en vitale en kwetsbare functies.
- Hevige neerslag leidt niet tot schade aan gebouwen, infrastructuur en voorzieningen. Vitale functies en voorzieningen blijven beschikbaar.

[4] Link naar: Deltaplan Ruimtelijke adaptatie | Drie thema's | Deltaprogramma

CONCEPT

- De gebouwde omgeving en landelijk gebied zijn door middel van gevolgbeperking voorbereid op overstromingen door dijkdoorbraken.
- Tijdens perioden van hitte biedt de gebouwde omgeving een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.
- In het toepassen van klimaat adaptieve maatregelen prefereren we groenblauwe structuren en gebiedseigen biodiversiteit boven 'grijze' oplossingen.

2.1 Bergse Adaptatiestrategie (BAS)

Hittestress, wateroverlast en droogte zijn problemen die nu al spelen en in de komende jaren steeds urgenter zullen worden ook voor de gemeente Bergen op Zoom. Een integraal beleidsstuk, Bergse Adaptatiestrategie, is daarom essentieel om de risico's op te vangen en sturing en richting te geven aan een aangenaam leefklimaat in Bergen op Zoom. Zowel in de binnenstad als het buitengebied, zowel voor mens als dier. Daarnaast zijn klimaat adaptieve maatregelen vaak ook kansen voor het versterken en herstellen van de biodiversiteit.

Ambitie

Wij willen dat het over honderd jaar of langer nog steeds fijn wonen, werken en verblijven is in de gemeente. Daarom passen wij onze stad stap voor stap aan, zodat wij voorbereid zijn op het extremere weer dat bij klimaatverandering komt kijken. Zoals extreem warme en droge periodes of juist zware buien. Dat noemen wij klimaatadaptatie en zorgen we voor koelere plekken in de stad en zorgen dat overtollig water snel de grond in kan of juist tijdelijk wordt opgevangen zodat het langzaam weg kan worden gesluisd. Zo blijft Bergen op Zoom een leefbare gemeente en voorkomen we natte voeten.

Klimaatadaptatie en biodiversiteit gaan hand in hand. De maatregelen voor de één zijn ook goed voor de ander. Vooral als het gaat om meer groen in de stad. Minder tegels en meer groen zorgen dat regenwater sneller de bodem in kan, dus minder wateroverlast. Bomen zorgen voor meer schaduw, dus minder hittestress. Maar bomen, heggen en ander groen zorgen er ook voor dat insecten, egels en vogels een plek hebben in de stad.

CONCEPT

Doel

Doel is om maatregelen te nemen om verwachte klimaatproblemen omtrent water (te veel, te weinig, te vies) en hitte aan te pakken. Dit aan de hand van de Bergse Adaptatiestrategie. Uiteindelijk betekent een klimaatbestendige gemeente dat veerkrachtig is bij weersextremen. Die veerkracht wordt bepaald door de ruimtelijke inrichting van de gemeente (op publiek en privaat terrein) en het gedrag van de bewoners en gebruikers van die ruimte. Voorbeelden van indicatoren, om te meten hoe veerkrachtig Bergen op Zoom is, zijn:

Wateroverlast	Droogte	Hitte
Afgekoppelde riolering (%)	Voorraad drinkwater (m^3)	Groen in openbare ruimte (%)
Meldingen wateroverlast (aantal)	Meldingen funderingsproblemen (aantal	Groen op particulier terrein (%)
Waterschade (€)	Hoeveelheid waterberging (mm)	Openbaar water (m^2)
Onbegaanbare wegen (knelpunten)		Groene daken (m^2)
Hoeveelheid waterberging (mm)		Oversterfte (aantal)
Kwetsbare panden (aantal)		Schaduwplekken (≥ 300m)

Analyse op buurtniveau toont zowel zeer kwetsbare als nauwelijks kwetsbare gebieden. Focus ligt op prioriteitsgebieden zoals Meilust-Zuid.

Aanpak

Klimaatstresstest en Risicodialoog

In 2017 is in Bergen op Zoom een klimaatstresstest uitgevoerd waarbij de risico's voor wateroverlast, hitte, droogte en overstroming in kaart zijn gebracht. In 2020 en 2021 hebben de risicodialogen met belanghebbenden plaats gevonden om bewustzijn te vergroten en concrete maatregelen te bedenken. De stresstest en de uitkomst van de risicodialogen zijn de basis voor de Bergse Adaptatiestrategie (BAS).

De uitvoeringsagenda koppelt projecten aan de klimaatadaptatiestrategie. In 2023 is klimaatadaptatie geïntegreerd in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), met aandacht voor onder andere inheems groen en groene ontmoetingsplekken.

Strategie van de BAS richt zich op drie deelgebieden stad en dorp, buitengebied en bossen, bedrijventerreinen. Om de strategie uit te voeren maken wij gebruik van de impulsregeling klimaatbestendig Bergen op Zoom (2024 – 2027), deze biedt subsidies voor water robuust maatregelen zoals regentonnen en groene daken. Daarnaast is klimaatadaptatie deels geborgd in het beheer van openbare ruimte. Daar waar woningbezit van woningcorporatie Stadlander uitgebreid wordt en zodanig invloed heeft op de openbare ruimte, wordt gewerkt aan een convenant voor klimaatbestendig en natuur inclusief bouwen. Ondanks alle inzet om overlast te voorkomen worden wel afspraken gemaakt met Waterschap Brabantse Delta en Rijkswaterstaat hoe te handelen bij calamiteiten, denk hierbij aan grotere calamiteiten zoals overstromingen. Hier ligt de verantwoordelijkheid primair bij voorgenoemde partijen. Echter is het wel aan de gemeente om medewerking te verlenen en de gevolgen van de calamiteiten te beperken. Vanuit BAS zal een lokaal hitteplan opgesteld worden om afspraken te maken over wat er moet gebeuren tijdens een hittegolf.

CONCEPT

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:
Biodiversiteit

- Groene, biodiverse oplossingen hebben de voorkeur boven 'grijze' oplossingen.

Voorbeeld van raakvlakken overige opgave:

- UNESCO Global Geoparken[5] zijn twee gebieden van internationale geologische betekenis die zich richten op bescherming, educatie en duurzame ontwikkeling. Geopark Schelde Delta is één van die twee gebieden. In de gemeente Bergen op Zoom zijn twee belangrijke geosites: het Markiezaat en de Brabantse Wal. Dit gebied speelt een cruciale rol in het vergroten van het bewustzijn over belangrijke maatschappelijke kwesties, zoals het duurzame gebruik van natuurlijke bronnen, de gevolgen van klimaatverandering en het verminderen van de risico's van natuurrampen.

Klimaatadaptatie is een belangrijk aspect binnen deze geoparken. Door de unieke geologische en ecologische kenmerken van deze gebieden kunnen ze dienen als levende laboratoria voor het testen en demonstreren van klimaatadaptatiestrategieën.

CONCEPT

[5] Link naar: Unesco Global Geopark Schelde Delta - Home | Geopark Schelde Delta

3 Circulaire Economie

Inleiding

De transitie naar een circulaire economie wordt steeds urgenter voor een duurzame, gezonde en veilige leefomgeving in Nederland.
In een circulaire economie worden spullen die nu nog als afval worden gezien, hergebruikt. Zo hebben we minder of geen nieuwe grondstoffen uit de aarde nodig.

Ambitie

We willen dat circulair ondernemerschap in de gemeente Bergen op Zoom kan groeien van niche naar algemene praktijk, in 2050 zullen alle ondernemers circulair moeten werken. Dit betekent dat niet alleen de huidige koplopers, maar ook de ondernemers die nu nog niet zo ver zijn, hun bedrijfsvoering circulair hebben ingericht. Ondernemers spelen een cruciale rol als de vernieuwers die circulaire bedrijfsmodellen bedenken, uitvoeren en verfijnen. Die vernieuwing en dat ondernemerschap hebben we nodig om de transitie naar een circulaire economie vorm te geven. Het is ook een kans voor onze regio om nieuwe, toekomstbestendige werkgelegenheid te creëren.

De gemeente Bergen op Zoom heeft net als andere gemeenten de wettelijke plicht voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijke afvalstromen. De doelstellingen uit het landelijke afvalbeleid LAP vormen daarbij een prima basis om te komen tot het gemeentelijke afvalbeleid. Een grondstoffenbeleidsplan wordt opgesteld en zal door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Doel

We sluiten aan bij de doelen en manieren waarmee het kabinet de Nederlandse economie zo circulair mogelijk wil maken:

1. *Grondstoffengebruik verminderen*
   We hoeven minder grondstoffen te gebruiken als we minder producten kopen, deze delen of ze efficiënter produceren.
2. *Grondstoffen vervangen*
   Als er nieuwe grondstoffen nodig zijn, moeten we zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en beschikbare grondstoffen gebruiken. Zoals biomassa: een grondstof uit planten, bomen en voedselresten. Dit maakt Nederland minder afhankelijk van fossiele grondstoffen en het is beter voor het milieu.
3. *Levensduur verlengen*
   We kunnen producten en onderdelen langer en intensiever gebruiken. Bijvoorbeeld door ze te hergebruiken en te repareren. Zo zijn er minder vaak nieuwe grondstoffen nodig voor nieuwe producten.

CONCEPT

4. *Hoogwaardige verwerking*
   We kunnen materialen en grondstoffen recyclen zodat er nieuwe producten van worden gemaakt.

   Zo is storten en verbranden we minder afval. En ontstaat er een groter aanbod van duurzame grondstoffen.

In het Uitvoeringsplan Circulaire Economie West-Brabant heeft de gemeente Bergen op Zoom zich samen met de andere partners de volgende doelen gesteld op het gebied van circulaire economie.

- 2030: 50% minder primaire abiotische grondstoffen gebruiken;
- 2030: 20% fossiele grondstoffen vervangen door biobased grondstoffen;
- 2030: 50% minder voedselverspilling;
- 2050: Een 100% circulaire economie.

Aanpak

Om de hiervoor beschreven doelen te bereiken zetten we in op een drietal strategieën:

Ruimte bieden aan circulaire bedrijvigheid

In een circulaire economie is ruimte nodig voor bedrijfsactiviteiten zoals reparatie, delen, recycling, de verwerking van (bio)grondstoffen en de benodigde transportinfrastructuur. Deze ruimte is er niet altijd. Bovendien zijn de benodigde locaties ook gewild voor andere functies. Tot nu toe is er in het beleid weinig aandacht voor dit gebrek aan geschikte ruimte. 'Ruimte' moet dus nadrukkelijker op de gemeenteagenda worden gezet en de belangen van verschillende functies en doelen zullen tegen elkaar moeten worden afwogen – vooral als de gemeente de vertraging van het grondstoffenbeleid en van de transitie naar een circulaire economie wil voorkomen

Aantrekkelijk klimaat voor circulair ondernemen

Deze strategie bestaat uit het leggen van contact met bedrijven die de circulaire economie omarmen, daarmee aan de slag willen maar ook de bedrijven benaderen en informeren van bedrijven die de noodzaak van een circulaire economie nog niet hebben onderkend.

Circulair opdrachtgeverschap en inkopen

Met de medeondertekening van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI, thans Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeverschap en Inkoop (MVOI) geheten, heeft de gemeente Bergen op Zoom zich verplicht dat maatschappelijk verantwoorde, circulaire en duurzame producten en diensten worden ingekocht. Dit is ook vastgelegd in het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid van de gemeente. Door bij gemeentelijke inkoop te sturen op maatschappelijke doelen, kunnen we bijdragen aan een sociale, duurzame, inclusieve en innovatieve samenleving die nodig is en werken we aan een economie van waarde.

CONCEPT

Deze aanpak wordt hieronder verder uitgewerkt:

Strategieën	Maatregelen	Acties
Ruimte bieden aan circulaire bedrijvigheid	In- en externe agendering noodzaak ruimte voor circulaire bedrijvigheid Koppelen aanbod reststromen bedrijven aan vraag naar grondstoffen bedrijven *Single-use plastics* Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de Bergse cultuur, maar zeker niet altijd duurzaam. Evenementenorganisatoren, maar ook zeker wij als overheid, zouden geholpen zijn met duidelijkheid en mogelijkheden. Wij wensen en zijn bezig om het wegwerpplastic te vervangen tijdens evenementen.	Vastleggen ruimte voor circulaire bedrijvigheid in uitgiftevoorwaarden nieuwe bedrijventerreinen Onderzoek locatie grondstoffenbank/depot - Opvolging organiseren programma Symbiosis4Growth (i.h.k.v. Project Grote Oogst) Wij wensen en zijn bezig om het wegwerpplastic te vervangen tijdens evenementen.
Aantrekkelijk klimaat voor circulair ondernemen	Netwerken (fysiek en online) ontwikkelen voor uitwisseling van grondstoffen en reststromen voor circulair ondernemen In samenwerking met REWIN uitvoerig van het programma Circulair Ondernemen	Organiseren evenement(en) rondom thema Circulaire Economie met partners Analyse specifieke reststromen Businesscase opzetten voor het koppelen van reststromen op de bedrijventerreinen (i.h.k.v. Project Grote Oogst)
Circulair opdrachtgeverschap en inkopen	Uitwerken gemeentelijk MVI-actieplan	Uitwerken gemeentelijk MVI-actieplan

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:

Co2 reductie

- Het hoofddoel van de opgave vanuit economie gezien, is het reduceren van de CO2-uitstoot bij bedrijven. We doen dat door ondernemers te stimuleren om hun productieprocessen en kantoren zoveel mogelijk aardgas-vrij te maken.

Klimaatadaptatie

- Met klimaatadaptatiemaatregelen zetten we in op het klimaatbestendig en water robuust maken van bedrijventerreinen. Dat houdt in het tegengaan van wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Hiermee creëren we een aantrekkelijke en gezonde werkomgeving.

CONCEPT

Biodiversiteit

- We houden rekening met diversiteit in de vergroening van bedrijventerreinen.

Sociaal

- Belangrijk is dat iedereen binnen de economie op zijn of haar eigen terrein mogelijkheden heeft om mee te doen aan circulariteit.
- Samenwerking met de regio versterken op het gebied van plantbased o.a. via het programma 'Plantbased Ondernemen' van Rewin;
- Gunstige randvoorwaarden creëren zodat bedrijven zich kunnen vestigen in Bergen op Zoom (o.a. beschikbare kavels, juiste milieucategorie, logistieke knooppunten, cluster van bedrijven, bestemmingsplan, vergunningen,);
- Gemeente stuurt op partnerships met plantbased oplossingen voor het eigeninkoop- en afvalbeleid, maar ook als het gaat om de inrichting van de openbare ruimte;
- Bestaande bedrijven ondersteunen zodat ze kunnen omschakelen nar plantbased economy/circulaire economie;
- Opzetten van acquisitiestrategie voor bedrijven die actief zijn binnen de plantbased economy;
- Behoud en versterken van bestaande triple helix samenwerkingen op het gebied van plantbased zoals het DAB;

CONCEPT

4 Biodiversiteit

Inleiding

Met het thema biodiversiteit wordt een scala aan activiteiten gebundeld welke samen hangen met een gezonde duurzame leefomgeving. Bij het thema biodiversiteit zijn de activiteiten, beleidsstukken en maatregelen ondergebracht welke in de kern betrekking hebben op het behouden, herstellen en of verbeteren van de ecologie binnen bestaande (of nieuwe) ecosystemen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan het groenstructuurplan dat in ontwikkeling is, plannen voor stedelijke vergroening, natuurdoelstellingen, duurzaam landgebruik en de verduurzaming van de landbouw (o.a. kringlooplandbouw, en Brabants Programma Landelijk Gebied).

Ambitie

Om Bergen op Zoom op de lange termijn leefbaar te houden moeten wij ook zorgen dat er genoeg plant- en diersoorten in onze stad blijven. De hoeveelheid verschillende plant- en diersoorten heet biodiversiteit. Omdat iedere diersoort een rol speelt in de natuur en in de voedselketen, kunnen plekken met meer plant- en diersoorten beter tegen ziekten en grote veranderingen - zoals klimaatverandering.

Op basis van de lopende onderzoeken en aanpak vanuit landelijke en regionale programma's zal uiteindelijk de lokale borging worden verwerkt binnen relevante lokale beleidsstukken zoals:

- Nieuw groenstructuurplan
- Soortenmanagementplan (SMP)
- Plan stedelijke vergroening
- Omgevingsplannen

Doel

Door biodiversiteit te bevorderen, kunnen en willen wij een gezonde, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving creëren voor onze inwoners. Biodiversiteit zorgt voor zuurstofproductie, de afbraak van organisch materiaal, bestuiving van planten en bomen, en schoon water. Dit helpt bij het voorkomen van plagen en het behoud van een gezond ecosysteem.

CONCEPT

Aanpak

Het versterken en ondersteunen van de lokale biodiversiteit is een taak die binnen de werkzaamheden van de gemeente raakt aan de dagelijkse werkzaamheden. Zo wordt er bij het beheer en onderhoud alsmede het groenbeheer continu ingezet op het verbeteren en vergroten van het groen areaal en het verrijken van de verschillende soorten die worden geplant. Middels duurzaam groenbeheer zet de gemeente reeds jaar en dag in op het versterken en verbeteren van de lokale biodiversiteit bij regulier onderhoud en/of gerelateerde werkzaamheden.

Maar ook bij (her)ontwikkeling in het openbaar gebied is biodiversiteit een belangrijk aandachtspunt. Zo wordt er actief ingezet op vergroening het versterken van lokale structuren. Het groenstructuurplan zal hierbij als leidraad fungeren waarop het mogelijk is om onze gemeente te voorzien van een groene dooradering die het soortenrijkdom van onze gemeente aanzienlijk zal verrijken. Ook probeert de gemeente met bloemenrijke kruidenmengsels en duurzaam maaibeheer optimaal invulling te geven aan het ambassadeurschap van het Bijenlandschap.

Daarnaast richten wij ons met het soortenmanagementplan behalve tot het isoleren van woningen ook breder tot een aanpak en een gemeente breed plan dat ervoor moet zorgen dat het handelen van de gemeente nooit ten koste zal gaan van de lokale biodiversiteit en het welzijn van de gevestigde soorten binnen onze gemeente.

Binnen de nieuwe ontwikkelingen in onze gemeenten zien wij daarin ook een rol weggelegd voor de woningbouwopgaven, waarbij het realiseren van nieuwe woningen inherent is aan de realisatie van nieuwe verblijfsplaatsen voor de natuur.

Behalve de actieve dagelijkse inzet voor het welzijn van onze natuur en soorten zet de gemeente zich ook in om de lopende samenwerkingsverbanden op het gebied van natuureducatie te behouden en te versterken. Zo is recent de samenwerkingsovereenkomst met het Natuurpodium herijkt. Het Natuurpodium vervult hierin een sleutelrol waarbij het de grondlegger is van de natuureducatie modules bij de scholengemeenschappen binnen onze regio. Natuureducatie vormt een belangrijk bron binnen het vormgeven van de onze toekomst en het onderstrepen van de rol van de natuur daarin.

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:

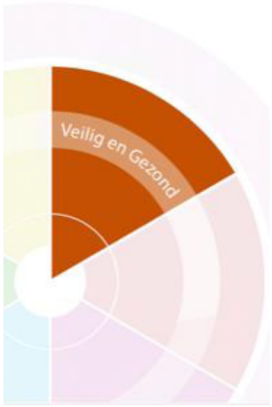
Klimaatadaptatie en biodiversiteit gaan hand in hand. De maatregelen voor de één zijn ook goed voor de ander. Vooral als het gaat om meer groen in de stad. Minder tegels en meer groen zorgen dat regenwater sneller de bodem in kan, dus minder wateroverlast. Bomen zorgen voor meer schaduw, dus minder hittestress. Maar bomen, heggen en ander groen zorgen er ook voor dat insecten, egels en vogels een plek hebben in de stad.

Bij de bossen & heide zetten we in op zonering van recreatieve functies, zodat de natuur van de Brabantse Wal behouden en beschermd wordt.

CONCEPT

5 Veilig en gezond

Inleiding

De gemeente heeft op basis van de Omgevingswet en de Wet milieubeheer verschillende zorgplicht taken met betrekking tot (de bescherming van) het milieu. Hierbij kan het gaan om zaken als luchtkwaliteit, bescherming van bodem en waterkwaliteit maar ook de (omgevings-)veiligheid van omgeving (dieren) en inwoners.

Op het gebied van veiligheid en milieubescherming worden landelijke maatstaven en normen geformuleerd en vastgelegd in actuele wetgeving. Gemeenten werken samen met omgevingsdiensten om erop toe te zien dat de bestaande normeringen en milieuwetgeving gehandhaafd blijven binnen de gestelde verzorgingsgebieden. In plaats van afrekenbare doelstellingen gaat het dus vaak om wettelijke normeringen en veiligheidsnormen voor een gezonde en veilige leefomgeving.

Het thema gezond en veilig ziet daarmee toe op de taken die bij de gemeente liggen op basis van bestaande wet en regelgeving. Aanvullend op de wettelijke taken kunnen gemeenten extra milieubeleid opstellen op basis van de bestaande en/of de uitgebreide zorgplicht.

Daarnaast leidt klimaatverandering en verduurzaming tot nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid en gezondheid.

Gezondheid

De milieukwaliteit heeft invloed op de gezondheid van inwoners en de leefbaarheid van de gemeente. Klimaateffecten zoals hitte, droogte en wateroverlast kunnen ook effect hebben op de gezondheid van mensen en dieren.

In 2023 heeft de nationale overheid de Nederlandse Mondiale Gezondheidsstrategie[6] gepubliceerd. Hierin is opgenomen hoe Nederland gecoördineerd en doelgericht bijdraagt aan het verbeteren van de gezondheid wereldwijd, en daarmee ook in Nederland. Hierin wordt onder andere de link tussen gezondheid en klimaat benadrukt.

Regionaal werkt de GGD aan bewustwording over en verbetering van de gezondheid in Noord-Brabant. In de Brabantse Omgevingsscan (BrOS)[7] wordt de gezondheid en leefbaarheid in onze provincie in beeld gebracht. Er is aangegeven wat de sterke punten zijn en welke uitdagingen er zijn. In de Brabantse Omgevingsscan wordt ook de relatie tussen milieukwaliteit, klimaat en gezondheid benadrukt.

[6] Link naar: Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie 2023-2030: Samen zorgen voor gezondheid wereldwijd | Rijksoverheid.nl
[7] Link naar: Brabantse Omgevingsscan (BrOS) - Brabantscan

CONCEPT

Veiligheid

De milieukwaliteit, (risicovolle) industrie en bedrijven en transport van risicovolle goederen (over spoor, weg en water) heeft invloed op de veiligheid van onze inwoners. Daarnaast kan de veiligheid ook beïnvloed worden door de klimaatverandering en maatregelen voor verduurzaming. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid van de inwoners.

Naast gevolgen van klimaatverandering (bijvoorbeeld frequentere en/of hevigere overstroming of noodweer) kan verduurzaming ook effect hebben op de (omgeving)veiligheid. Denk aan het gebruik van waterstof en accu's in het kader van de energietransitie. Bij het bepalen van de juiste strategieën en maatregelen voor verduurzaming van onze gemeente, wordt ook het effect op de (omgeving)veiligheid afgewogen.

Omgevingswet

Met de komst van de omgevingswet kunnen gemeenten lokaal milieubeleid vastleggen in het omgevingsplan. De ambities en beleidskeuzes met betrekking tot milieuzaken van onze gemeente worden zo de komende jaren als beleid opgenomen in het omgevingsplan.

Het milieubeleid richt zich op het borgen van een gezonde en veilige leefomgeving voor onze inwoners. Daarnaast wordt er een duurzaam vestigingsklimaat mee geborgd voor de bedrijven in onze gemeente. Voor een aantal thema's worden regionaal afspraken gemaakt, zoals bodemkwaliteit.

Ambitie

In 2050 is de gemeente Bergen op Zoom een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en dier. De gemeente heeft een zorgplicht voor de inwoners met betrekking tot milieu en gezondheid om een gezonde leefomgeving voor mens en dier te kunnen garanderen.

Doel

De zorgplicht met betrekking tot milieu wordt ingevuld door te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving met betrekking tot milieu (lucht, geluid, geur, bodem, omgevingsveiligheid). Er zijn Europese, landelijke en provinciale regels en normen geformuleerd, waar we in onze gemeente aan moeten voldoen, deze zijn opgenomen in de omgevingswet (landelijk) en omgevingsverordening (provincie Noord-Brabant).

De gemeente zet zich in voor het behouden en waar nodig of mogelijk het verbeteren van de milieukwaliteit. Daarnaast borgen we duurzaamheid in een breder duurzaam milieubeleid.

Aanpak

Om invulling te geven aan de zorgplicht met betrekking tot milieukwaliteit en gezondheid, zorgen we voor beleid waarbinnen de milieukwaliteit geborgd is. Waar de landelijke/provinciale normen niet voldoende van toepassing zijn op onze situatie, stellen we gemeentelijk beleid op. Het gemeentelijke beleid met betrekking tot milieu wordt opgenomen in het omgevingsplan. Het vaststellen van beleid en regels met betrekking tot milieu waarborgt duidelijkheid voor bedrijven en daarmee een duurzaam vestigingsklimaat.

CONCEPT

De beleidstaken en uitwerking (nieuwe) thema's met betrekking tot milieu worden uitgevoerd door de gemeente zelf. We zijn niet aangesloten bij het schone luchtakkoord, maar werken wel in lijn met de doelen uit het schone luchtakkoord. We gebruiken de adviezen uit de Brabantse Omgevingsscan om de gezondheid en veiligheid van inwoners van de gemeente te beschermen en verbeteren.

De wettelijke milieutaken worden door de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) uitgevoerd. Ook de uitvoering van milieutaken is voor een groot deel ondergebracht bij de OMWB. Samen met de OMWB stelt de gemeente ieder jaar een werkprogramma op waarin de doelen en belangrijke ontwikkelingen van het komende jaar zijn opgenomen. Daarin wordt vastgelegd aan welke onderwerpen en taken wordt gewerkt.

Voor toezicht wordt een apart programma opgesteld, waarin is opgenomen bij welke branches en bedrijven per jaar periodiek toezicht gehouden wordt. Daarnaast wordt er ook toezicht gehouden bij bedrijven of op locaties op basis van periodieke controles, klachten en meldingen.

Toezicht op milieu en veiligheid bij Seveso-inrichtingen[8] wordt uitgevoerd door de OMWB in opdracht van de provincie. De veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VRMWB) is betrokken bij de toezicht en handhaving op het gebied van veiligheid bij bedrijven. Ook adviseren zij over veiligheid bij bedrijven of ontwikkelingen.

Vanuit landelijke ontwikkelingen wordt er bij bedrijven gekeken naar het gebruik en de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen[9] (ZZS), zoals benzeen, PFAS en lood. Dit betreft zowel uitstoot naar lucht, water als bodem. In samenwerking met de OMWB stellen bedrijven een plan op om toe te werken naar minimalisatie van deze stoffen.

Luchtkwaliteit & Geur

De gemeente Bergen op Zoom zet zich in voor een goede luchtkwaliteit. We werken in lijn met het Schone Luchtakkoord (SLA)[10]. We nemen niet deel aan het schone Luchtakkoord, maar streven wel naar de in het akkoord gestelde gezondheidswinst van minimaal 50% in 2030 ten opzichte van 2016. Dit wordt onder andere gerealiseerd door in te zetten op het verbeteren van de luchtkwaliteit bij besluiten en lokale beleidsoverwegingen. De effecten op de luchtkwaliteit in Bergen op Zoom worden meegenomen in de maatregelen die we nemen bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving, industrie, mobiliteit (emissie-loos) en landbouw.

In 2023 en 2024 is de nulsituatie met betrekking tot geur en luchtkwaliteit in Bergen op Zoom bepaald. Op basis van de kennis over de actuele situatie kan vervolgens bepaald worden op welke gebieden er extra beleid nodig en mogelijk is om de luchtkwaliteit te borgen en waar mogelijk verbeteren en geuroverlast te beperken. Het lucht- en geurbeleid wordt de komende jaren verder uitgewerkt en vervolgens opgenomen in het omgevingsplan.

---

8 Betekenis: bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen of deze opslaan
9 Link naar Zeer Zorgwekkende Stoffen | Risico's van stoffen (rivm.nl)
10 Link naar - Schone lucht akkoord

Dit betreft bijvoorbeeld beleid met betrekking tot lucht en geur in relatie tot de lokale (proces) industrie, of lokale beleidsregels in verband met hout-stook en rookoverlast. In het beleid wordt een balans gezocht tussen het beperken van overlast voor de inwoners en ruimte voor een duurzaam vestigingsklimaat.

Bodem

We streven naar een gezonde bodem en de bescherming van onze natuurlijke systemen.
Met de komst van de omgevingswet zijn de wettelijke bodemtaken overgedragen van de provincie naar de gemeente. Dit betekent dat de uitvoering van de bodemtaken onder bevoegd gezag van de gemeente komt, dit wordt uitgevoerd door de OMWB.
De gemeente heeft een bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer opgesteld. Deze zijn met ingang van de omgevingswet opgenomen in het omgevingsplan. De bodemkwaliteitskaart wordt iedere vijf jaar geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd. In 2024 vindt de actualisatie van de bodemkwaliteitskaart plaats. Bij het opstellen van de bodemkwaliteitskaart wordt samengewerkt met gemeentes uit de regio Midden- en West-Brabant. Zo kan er efficiënt met grondstromen worden omgegaan.

De toenemende aandacht voor de aanwezigheid van ZZS in ons milieu leidt ook tot nodige ontwikkelingen op het gebied van bodembeleid en bodemonderzoek. ZZS zoals lood en PFAS kunnen ook in de bodem terecht komen en kunnen bij blootstelling gezondheidseffecten met zich meebrengen.

De strategieën, maatregelen en acties behorende bij bovenstaande aanpak zijn opgenomen in de volgende tabel:

Strategieën	Maatregelen	Acties
Controleren van invloed activiteiten op milieukwaliteit en veiligheid	Werkprogramma toezicht opstellen (OMWB).	Controles, toezicht en handhaving (OMWB, VRMWB)
Controleren van invloed ontwikkelingen op milieukwaliteit en veiligheid (RO, vergunningverlening).	Werkprogramma OMWB. Invloed van ontwikkelingen op milieukwaliteit onderzoeken en benodigde maatregelen vaststellen.	RO-adviezen (OMWB en gemeente) Invloed van verduurzaming op veilig & gezond bepalen, en daarover adviseren.
Invloed van ontwikkelingen in de regio (op)volgen.	(regionale) ontwikkelingen (op)volgen met betrekking tot PFAS, stikstof, ZZS, diffuus lood, rubbergranulaat, asbest, stikstof.	Onderzoek naar mogelijke verontreinigingen of bedreigingen: - PFAS (diffuus voorkomen in de bovengrond) - Diffuus lood en potentiële contactlocaties. - Rubbergranulaat bij kunstgrasvelden Sanering asbestdaken stimuleren. Bedrijven controleren en monitoren op ZZS (OMWB)
Borgen van regels en maatregelen in lokaal beleid.	Voor alle milieuthema's beleid en regels opnemen in het omgevingsplan. Lokaal beleid met	Opstellen Basisgeluidsemissie vaststellen

	betrekking tot lucht, geur en bodem opstellen en opnemen in omgevingsplan. Bodem en water meenemen als sturende begrippen in bodembeleid en bij ontwikkelingen.	Opstellen bodemkwaliteitskaart en toepassen bij grondwerkzaamheden en grondverzet.
Werken in lijn met het schone luchtakkoord.	Deelname aan landelijke monitoring luchtkwaliteit (CIMLK) Adviezen uit de Brabantse Omgevingsscan (GGD)	Luchtkwaliteit bepalen en monitoren (in 2024 door mobiel luchtmeetstation). Lokale beleidsregels rondom hout stook onderzoeken (stookwijzer)
Duurzaamheid borgen in een breder duurzaam milieubeleid.	Samenhang tussen milieu en andere thema's onderzoeken en opvolgen.	Verkennen van mogelijkheden voor circulariteit, zoals circulaire grondstromen of hergebruik van afvalproducten tot grondstoffen. Fietsvervoer bevorderen (mobiliteit)

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:

Klimaatadaptatie:

- Bodemkwaliteit en contactmogelijkheden met bodemverontreiniging bij klimaat adaptieve inrichting.
- Bodemkwaliteit, contactmogelijkheden met verontreiniging in een water afvoer drainage en infiltratie (afgekort wadi, ook door afstroming van regenwater met vervuiling naar de wadi's).
- Duurzaam afdekken van verontreinigingen (waterdoorlatende afdekking zonder contactmogelijkheden).
- We gaan het verwijderen van asbesthoudende daken stimuleren. Het vervangen van een asbesthoudend dak kan een kans zijn voor een klimaat adaptieve of duurzame oplossing, zoals een groen dak.
- Klimaateffecten zoals hitte, droogte en wateroverlast kunnen effect hebben op de gezondheid van mensen en dieren.

Circulair:

- Hergebruik van afvalstoffen in de bodem.
- Efficiënt hergebruik van verontreinigde grond.

Biodiversiteit:

- Stikstofemissie (luchtkwaliteit) leidt tot stikstofdepositie. Stikstofgevoelige natuur, zoals De Brabantse Wal, wordt negatief beïnvloed door stikstofdepositie. Dit leidt onder andere tot afname van de biodiversiteit. Maatregelen voor afname van emissie van ZZS en CO2 leiden ook tot afname van stikstofemissie.

CONCEPT

CO2-reductie:

- Maatregelen voor CO2-reductie leiden in veel gevallen ook tot reductie van andere uitstoot, zoals vluchtige aromaten, stikstof(di)oxiden, ZZS, en fijnstof. Voor reductie van uitstoot ZZS worden specifieke programma's opgesteld met bedrijven.
- De verwachting is dat uitstoot van de overige stoffen ook zal afnemen door maatregelen voor CO2-reductie en ZZS-minimalisatie.
- Mobiliteit: Vanuit mobiliteit worden maatregelen genomen om fietsverkeer te stimuleren als vervanging voor autoverkeer. Er worden ook maatregelen genomen om het autoverkeer beter te laten doorstromen, zoals de groene golf. Dit heeft beide een gunstig effect op de CO2-reductie en op de vermindering van geluidsbelasting en verbetering van luchtkwaliteit rond wegen. Aan de andere kant neemt het aantal auto's en vrachtverkeer (transport) toe, wat leidt tot meer uitstoot (luchtkwaliteit) en geluidsbelasting.
- Binnen de eigen organisatie wordt ingezet op elektrisch materieel. Dat leidt tot een afname van onder andere tot minder uitstoot van CO2, stikstofdioxiden en fijnstof.
- Bij de haven wordt vanuit de afdeling economie het transport over water gestimuleerd als alternatief voor transport over wegen (vrachtverkeer). Dit kan een gunstig effect hebben op de luchtkwaliteit en geluidsbelasting ter plaatse van de doorgaande wegen vanaf de haven naar de snelweg (o.a. de Randweg). Aandachtspunt hierbij is wel dat de uitstoot (deels) verplaatst naar het Schelde-Rijnkanaal.

Voorbeelden overige opgaven:
Woningbouwopgave:

- Zoektocht naar geschikte locaties voor woningbouw – zorgt voor locaties die in eerste instantie niet voldoen aan eisen voor milieukwaliteit, bijvoorbeeld met betrekking tot externe veiligheid en geluid. Door middel van maatregelen of aanpassing van normen locaties geschikt maken: kan leiden tot hogere geluidsbelasting of benodigde maatregelen tegen bodemverontreiniging of omgevingsveiligheid en daarmee ten koste gaan van de leefbaarheid.
- De (grootschalige) woningbouw zal in verband met de stikstof-regelgeving zo veel mogelijk emissieloos plaatsvinden. Dit heeft, naast een vermindering van stikstofuitstoot, ook een gunstig effect op andere uitstoot vanaf de bouwplaats (CO2, fijnstof).

Economie/industrie:

- We willen een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven creëren. Daarnaast willen we woningbouw nabij de industrie realiseren.

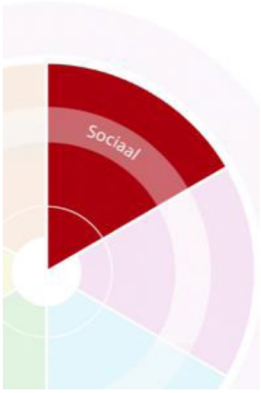
Energietransitie:

- Geluidsbelasting van warmtepompen (met name als deze grootschalig worden toegepast).
- Bodembescherming (grondwaterbescherming) bij diepe boringen voor WKO en warmtepompen.
- Omgevingsveiligheid met betrekking tot waterstof of accu's.

CONCEPT

6 Sociaal

Inleiding

Vanuit het Klimaatakkoord hebben gemeenten ook aanvullende taken gekregen op het gebied van sociale participatie en de meer informerende/educatieve rol. Binnen het klimaatakkoord is de rol van gemeente omschreven als het verzorgen van de gemeente brede communicatie op het gebied van klimaat- en energiebeleid.

Dit heeft bijvoorbeeld betrekking op het inrichten van een energieloket, en het organiseren van burgerparticipatie en communicatietrajecten als aanvulling op en ter ondersteuning bij het nastreven van de klimaatdoelstellingen.

Ambitie

Betrokkenheid van de samenleving, van alle generaties - ouderen, jongeren en kinderen - is nodig om de transitie naar een duurzame samenleving te versnellen. Wij willen betrokken en actieve inwoners, maar een grote streven is dat iedereen mee moet kunnen doen en dat 'niemand in de kou staat'. Door samenwerking met de samenleving, en andere partijen, bereik je meer. Een participatiecultuur is daarom onmisbaar. Jongerenparticipatie bijvoorbeeld zorgt voor bewustwording bij en betrokkenheid vanuit de jongeren in de gemeente. Daarnaast levert het belangrijke inhoudelijke input op voor de visie en plannen. Toch blijft dit een uitdaging. Educatie draagt bij aan gedragsverandering. Het onderwijs is daarom dé plek om de nieuwe generatie te bereiken en in aanraking te laten komen met duurzaamheid.

6.1 Bestrijding energiearmoede en lokale aanpak isolatie

Naast dat Gemeente Bergen op Zoom van het aardgas af gaat, zal er ook aanzienlijk bespaard moeten worden op energie en daarmee CO2 uitstoot. Om daarvoor te zorgen zal bewustwording rondom deze thema's een belangrijke rol gaan spelen de komende jaren. We hebben een aantal concrete handvaten om hier mee aan de slag te gaan.

Binnen de uitvoeringstaken van het klimaatakkoord zijn ook belangrijke opgaven weggelegd op het gebied van de communicatie richting inwoners en het inrichten en/of verzorgen van een energieloket waar bewoners terecht kunnen met vragen.

Een belangrijke actuele ontwikkeling de afgelopen jaren betreft ook het vraagstuk rondom de bestrijding van energiearmoede. Intensieve samenwerking binnen het sociale domein op het gebied van armoedebestrijding is onlosmakelijk verbonden met de transitieopgaven op het gebied van energie en klimaat.

CONCEPT

Transitievisie Warmte

Vanuit de recent vastgestelde Warmtevisie[11] is het mogelijk om de sociale ambitie vanuit duurzaamheid te omschrijven als: 'Duurzaamheid bereikbaar voor iedereen'. Vanuit de Regionale Energie Strategie is tevens de sociaal maatschappelijke doelstelling van lokaal eigendom (minimaal 50%) en maatschappelijke meerwaarde een belangrijke voorwaarde van duurzame ontwikkelingen.

Doel

Concrete doelstellingen zoals een maximale opwarming van de aarde, CO2-reductiedoelstellingen en de toerekening daarvan aan maatschappelijke activiteiten en sectoren zijn allemaal noodzakelijke instrumenten voor klimaatbeleid.

Duurzaamheid bereikbaar voor iedereen houdt in dat iedereen mee moet en iedereen mee moet kunnen in deze energietransitie.

Minder gasverbruik om te koken, douchen en de woning te verwarmen, leidt tot een lagere CO2 uitstoot én een lagere energierekening. Om uitstoot te reduceren binnen de gebouwde omgeving is het noodzakelijk om een aantal zaken te realiseren. Dit zijn kleine energiebesparende maatregelen, koken op elektriciteit, bewustwording (van wat energie kost en dus geld), grotere maatregelen zoals isolatie en beter dubbelglas.

Aanpak

Vanuit de open data van de netbeheerders kunnen we achterhalen hoeveel gasverbruik er is in de gemeente. Op basis daarvan kunnen monitoring opzetten. Aan deze monitoring wordt gewerkt.

De data die we kunnen monitoren: aardgasverbruik per postcode en totaal.

Strategieën	Maatregelen (meetbaar)	Acties
SPUK LAI inzetten om woningeigenaren tegemoet te komen in de isolatie aanpak.	Voor deze aanpak zijn 900 woningeigenaren geselecteerd die in de verkenningswijken van de warmtevisie wonen.	Middels onze partner Regionaal Energieloket[12] worden deze inwoners actief benaderd en ontzorgd in het isoleren van hun woning. Daarnaast komen ze in aanmerking voor subsidie.
Samenwerking tussen duurzaamheid, MO en ISD	Met behulp van SPUK LAI is het mogelijk inwoners die in de bijstand of schuldsanering zitten volledig te ontzorgen bij de isolatieopgaaf van hun	Deze inwoners moeten actief worden benaderd en op de hoogte worden gesteld van de mogelijkheden waarvan zij gebruik kunnen maken. Een

[11] Link naar: Warmtevisie | Gemeente Bergen op Zoom
[12] Link naar: Gemeente Bergen op Zoom | Regionaal Energieloket

CONCEPT

	koopwoning zonder financieel plafond.	hulpvaardige en proactieve houden van de ISD is hiervoor gewenst.
Inzet energiecoaches	Stichting Energietransitie Bergen op Zoom (StEB) heeft een actieve rol binnen de energietransitie.	StEB zet energiecoaches actief in om inwoners te voorzien van informatie over energieverbruik en -reductie, elektrisch koken,
Inzet Regionaal Energieloket	Regionaal Energieloket heeft een actieve rol binnen de energietransitie.	Regionaal Energieloket zet een groot pakket aan bewezen diensten in om inwoners van A tot Z te ontzorgen in de verduurzaming van de woning.
SPUK energiearmoede bestrijding inzetten om juist die kleine dingen te doen	De afdeling MO heeft een plan opgesteld om inwoners met een laag inkomen te gaan ontzorgen bij het nemen van de kleine energiebesparende maatregelen.	Een partij zal worden aangetrokken om met behulp van energiefixers bij mensen thuis de kleine energiebesparende maatregelen te gaan installeren. De energiefixers zijn mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die worden opgeleid tot fixer of zelfs hoofdfixer.

Voorbeelden van samenhang binnen het duurzaamheidskompas:

Sociaal

- Het hoofddoel is dat iedereen in de gemeente mee kan in de warmtetransitie.

CO2-reductie

- Als gevolg van isolatie en (kleine) energiebesparende maatregelen zal er de CO2-uitstoot aanzienlijk afnemen.

Veilig & gezond

- Door actief te isoleren hoeven mensen niet in de kou te zitten met alle nare gevolgen van dien.

CONCEPT

Biodiversiteit

- Bij het isoleren moeten we goed kijken naar de isolatiekalender. Dus rekening houden met natuurvriendelijk isoleren.

Overige samenhang:

De Eerste Kamer heeft onlangs ingestemd met het wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau. Met deze wet is de gemeente verplicht om een participatieverordening op te stellen met heldere kaders voor participatie. Dit overstijgt natuurlijk duurzaamheid alleen, maar misschien wel goed om te noemen. De wet wordt per 1 jan 2025 van kracht, waarna de gemeente 2 jaar de tijd heeft om een participatieverordening op te stellen.

CONCEPT

Communicatie

We zetten in op een beweging, stap voor stap naar een duurzame gemeenschap. De communicatie adviseur DEK zorgt voor een effectief communicatieplan voor duurzaamheid, dit is essentieel om bewustwording te creëren, gedragsverandering te stimuleren en draagvlak te verkrijgen. Om continuïteit te waarborgen en met dezelfde toon te spreken is naast een korte termijn ook een lange termijn strategie belangrijk. Met de huidige ontwikkelingen is op ieder thema van het duurzaamheidskompas een maatwerk communicatiestrategie niet haalbaar, maar zijn wij aanjagers om zorg te dragen dat aandacht voor communicatie op het gebied van DEK in ieder project, beleidsstuk, etc. wordt toegevoegd.

Respons en opvolging zijn cruciale aspecten van communicatie op het gebied van duurzaamheid wij focussen hierbij op een aantal belangrijke punten:

- Positieve formulering: benadruk de kansen die verduurzaming biedt.
  Door middel van het organiseren van o.a. kennissessies, informatiebijeenkomsten, symposia, wijkbijeenkomsten verspreiden wij de mogelijkheden wat een beweging naar duurzaamheid opbrengt.
- Sociaal effect: het gedrag en effect van de sociale omgeving laten zien dat duurzaamheid iets is waar iedereen aan bijdraagt of kán dragen.
- Samenwerking: duurzaamheid is niet van de gemeente alleen, maar wordt opgepakt met de nodige stakeholders. Zo is er een intensieve samenwerking met RES-communicatie, Stichting Energietransitie Bergen op Zoom, woningcorporatie Stadlander, Regionaal Energieloket, Code Groen, Stichting Natuurpodium en vele andere samenwerkingspartners.
- Actieplan: er wordt een concreet actieplan voor communicatieactiviteiten gekoppeld aan een kalender. Door simpele (B1) uit te leggen wat er precies gaat gebeuren en door dit te verhelderen met bijvoorbeeld infographics, afbeeldingen of animaties komt het bericht beter binnen. Daarbij spelen we in op actualiteiten en passende momenten, zoals Week van de Duurzaamheid, Week van ons Water.
- Organisatie: er wordt gezorgd voor een gestructureerd communicatieproces binnen de gemeente, waarbij ''geef het goede voorbeeld'' centraal staat. Door de grote uitdagingen en veranderingen willen en moeten wij op verschillende vakgebieden van de gemeente aan de slag. Dit betekent inzetten op extra interne communicatie. Dit doen wij door laagdrempelige berichten en bijeenkomsten te organiseren waar alle collega's welkom zijn.

Samen bewandelen wij het pad der verandering richting een duurzame gemeenschap. Kleine stappen, met een grote impact.

CONCEPT

Afsluiting

Met het definiëren van het duurzaamheidskompas en met het opstellen van het programma geven wij de ambities, doelen en aanpak aan op het gebied van de zes thema's binnen Duurzaamheid Energie en Klimaat. Hiermee wordt de urgentie aangeduid en geeft deze aanpak inzicht en richting in hoe we de CDOKE middelen gaan inzetten.
Het programma is en blijft in beweging, maar geeft duidelijk aan waar wij prioriteit aan (gaan) geven.

Er is een start gemaakt met het optuigen van een programmastructuur, welke op programmatische wijze aan de slag gaat én welke in ontwikkeling blijft. Met het optuigen van Team DEK, wordt aandacht besteed aan een goed functionerende, gezonde en duurzame (houdbaar) organisatie die afdeling en team overstijgend te werk gaat.

De kentering van de urgentie op het gebied van klimaat en duurzaamheidsbeleid laat voor onze gemeente kansen zien. Met de komst van veel verschillende regionale samenwerkingen, financiële ondersteuning maar ook structurele Rijk brede steun met betrekking tot de capaciteit gaat de gemeente Bergen op Zoom effectief bouwen aan een duurzame toekomst.

CONCEPT

Sociaal
CO_2-reductie
Klimaatadaptatie
Circulaire economie
Biodiversiteit
Veilig en Gezond